

Rezime Izvještaja guvernera - avgust 2012

Ažurirano: 29.10.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za avgust 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Prema podacima Monstata, BDP Crne Gore u tekućim cijenama u 2011. godini iznosi 3.234 miliona eura, što predstavlja realni rast od 3,2%. U prvom kvartalu 2012. godine, prema preliminarnim podacima, ostvaren je realni pad od 2,4%, dok je u drugom kvartalu ostvaren realni rast od 0,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Cijene su u avgustu 2012. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježile rast od 0,4%, dok je godišnja stopa inflacije u avgustu iznosila 4%. Prosječan rast cijena (prvih osam mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine) iznosio je 3,7%.

Industrijska proizvodnja je u prvih osam mjeseci 2012. godine zabilježila pad od 6,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad proizvodnje je zabilježen u sva tri sektora (sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom, sektoru vađenja ruda i kamena i sektoru prerađivačke industrije).

Broj dolazaka turista u prvih osam mjeseci 2012. godine povećao se za 4,6%, dok se broj noćenja povećao za 3,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u prvih osam mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period 2011. godine. Prevoz robe je smanjen u vazдушnom, željezničkom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u drumskom i vazдушnom saobraćaju, dok je u željezničkom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo pad od 8,5% u prvih šest mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u prvih osam mjeseci 2012. godine ostvario rast od 8,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Šumarstvo je u prvih osam mjeseci 2012. ostvarilo pad proizvodnje od 25,5% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog vremenskih nepogoda u februaru i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama.

Broj zaposlenih u avgustu je iznosio 173.024, što predstavlja rast od 3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec pad od 0,1%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u avgustu iznosio 28.549 što predstavlja pad od 0,5% u odnosu na prethodni mjesec, a pad od 1,8% u odnosu na avgust 2011. godine.

Na kraju avgusta 2012. godine, od 51.533 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 11.963 ili 23,2% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom broj blokiranih pravnih i fizičkih lica je povećan za 0,02%. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 398,2 miliona eura, što predstavlja pad od 0,1% u odnosu na prethodni mjesec, a rast od 5,4% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,08% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 24,99% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,42% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 47,39% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u avgustu 2012. godine smanjen za 12,5% u odnosu na decembar 2011. godine. Likvidna aktiva je u avgustu iznosila 668,4 miliona eura i bila je viša za 19,4% u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je povećana za 1% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti u bankama su u avgustu zabilježili rast u odnosu na decembar 2011. godine za 7,6%. Krediti su u avgustu 2012. godine iznosili 1.905,5 miliona eura, bilježeći smanjenje od 2,6% u odnosu na decembar 2011. godine. Nekvalitetni krediti su se u avgustu povećali za 12,8% u odnosu na decembar 2011. godine.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa u avgustu 2012. godine je iznosila 9,54%, što predstavlja pad od 0,15 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine. Prosječna ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 2,96% u avgustu 2012. godine i ostvarila je pad od 0,06 p.p. u odnosu na decembar 2011. godine.

Na kraju avgusta 2012. godine obavezna rezerva banaka je iznosila 183,9 miliona eura, što je za 5,1 milion eura ili 2,8% više nego u prethodnom mjesecu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 56,0%, u državnim zapisima 32,8%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 11,2%. U avgustu su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju avgusta 2012. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 5,6 miliona eura. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (87,3%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (12,7%).

U avgustu 2012. godine ostvaren je rast prometa na tržištu kapitala i rast indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

U prvoj polovini 2012. godine deficit na tekućem računu platnog bilansa iznosio je 479 miliona eura ili 8,7% više nego u istom periodu prethodne godine. Najznačajniji uticaj na kretanje salda tekućeg računa imaju kretanja na računu roba. Posmatrani period karakteriše trend smanjenja izvoza roba za 14,2% uz istovremeni rast uvoza za 2,5% (Podaci Monstat-a sa prilagođavanjima koja se rade za potrebe izrade platnog bilansa u skladu sa metodologijom MMF-a (BPM5)), što je dovelo do povećanja spoljnotrgovinskog deficita. Deficit na računu roba, prema preliminarnim podacima, iznosio je 650,8 miliona eura i za 8,7% je veći nego u prethodnoj godini. Neto priliv stranih direktnih investicija, prema preliminarnim podacima, u periodu januar-avgust 2012. godine iznosio je 222,1 milion eura i za 10,1% je manji nego u istom periodu prethodne godine. Od ukupnog priliva SDI u posmatranom periodu, vlasnička ulaganja su iznosila 199 miliona eura, dok je priliv u formi interkompanijskog duga iznosio 71,3 miliona eura. Evidentan je trend povećanja priliva po osnovu kupovina nekretnina u poređenju sa istim periodom 2011. godine (za 37,1%). U strukturi priliva SDI, investicije u preduzeća i banke čine 15,8% ukupnog priliva, interkompanijski dug 23,7%, dok se 50,3% ulaganja odnosilo na nekretnine.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u avgustu 2012. godine, fiskalni suficit Crne Gore iznosio je 16,5 miliona eura, dok je u avgustu 2011. godine ostvaren suficit u iznosu od 18,8 miliona eura. Deficit budžeta, za prvih osam mjeseci 2012. godine, iznosio je 86,2 miliona eura, odnosno 2,5% procijenjenog BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 118,1 milion eura ili 3,5% BDP-a, što je u odnosu na plan za avgust više za 0,7%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u avgustu 2011. godine, ostvaren je rast od 4,9%. Izdaci budžeta iznosili su 101,6 miliona eura ili 3,0% BDP-a, što je 6,6% manje u odnosu na plan za avgust 2012. godine, a 8,3% više u odnosu na ostvarenje izdataka u avgustu 2011. godine.

Na dan 31.07.2012. godine, javni dug Crne Gore iznosio je 1.718,8 miliona eura ili 50,5% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 411,2 miliona eura ili 12,1% BDP-a, a na spoljni dug 1.307,6 miliona eura ili 38,4% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta.

Banke u avgustu nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost. Raspoloživost RTGS i DNS sistema u avgustu iznosila je 99,92%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi u eurima.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje *obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji* na zahtjev Ministarstva vanjskih poslova, inoviran je Prilog CBCG za Izvještaj o napretku Crne Gore za 2012. godinu.

Urađen je Izvještaj o upravljanju rizicima Centralne banke za II kvartal 2012. godine.

Shodno zakonskoj obavezi, pripremane su Preporuke Vladi Crne Gore za vođenje ekonomske politike u 2013. godini.

U skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu u zemlji, Centralna banka je na svojoj internet stranici objavila podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana.